

Mickiewicz przedstawia szczegółowy obraz życia stanu szlacheckiego przełomu XVIII/XIX wieku; poeta dość drobiazgowo opisuje życie na dworze, tradycja i obyczaje, które stanowią dla niego esencję polskości – OPISZ JE WŁASNYMI SŁOWAMI

<p>Brama na wciąż¹² otwarta przechodniom ogłasza, Że gościnną, i wszystkich w gościnę zaprasza. (...) Tymczasem na folwarku nie uszło baczości, Że przed ganek zajechał któryś z nowych gości. Już konie w stajnię wzięto, już im hojnie dano, Jako w porządnym domu, i obrok, i siano: Bo Sędzia nigdy nie chciał, według nowej mody, Odsyłać koni gości Żydom do gospody. Słudzy nie wyszli witać; ale nie myśl wcale, Aby w domu Sędziego³³ służono niedbale: Słudzy czekają, nim się pan Wojski³⁴ ubierze, Który teraz za domem urządzał wieczerzę. On pana zastępuje i on, w niebytności Pana, zwykł sam przyjmować i zabawiać gości</p>	
<p>I też same portrety na ścianach wisały Tu Kościuszko¹⁴ w czamarce¹⁵ krakowskiej, z oczyma Podniesionymi w niebo, miecz oburącz trzyma; Takim był, gdy przysięgał na stopniach ołtarzów, Że tym mieczem wypędzi z Polski trzech mocarzów, Albo sam na nim padnie. Dalej w polskiej szacie Siedzi Rejtan¹⁶, żałośny po wolności stracie; (...) Nawet stary stojący zegar kurantowy²² W drewnianej szafie poznał, u wniścia²³ alkowy²⁴; I z dziecinną radością pociągnął za sznurek, By stary Dąbrowskiego usłyszeć mazurek.</p>	
<p>„(...) <i>naprzód dzieci małe,</i> <i>Z dozorcą, potem Sędzia szedł z Podkomorzyną,</i> <i>Obok Pan Podkomorzy otoczon rodziną;</i> <i>Panny tuż za starszymi, a młodzież na boku;</i> <i>Panny szły przed młodzieżą o jakieś pół kroku</i> <i>(tak każe przyzwoitość); nikt tam nie rozprawiał</i> <i>O porządku, nikt mężczyzn i dam nie ustawiał,</i> <i>A każdy mimowolnie porządku pilnował.” [Ks. I, 211-</i> <i>218]</i></p>	
<p>„<i>Goście weszli w porządku i stanęli kołem;</i> <i>Podkomorzy najwyższe brał miejsce za stołem;</i> <i>Z wieku mu i z urzędu ten zaszczyt należy,</i> <i>Idąc kłania się damom, starcom i młodzieży.</i> <i>Przy nim stał Kwestarz, Sędzia tuż przy</i> <i>Bernardynie” [Ks. I, 300 – 305]</i></p>	
<p>Nauka Sędziego o grzeczności Ks. I w. 361 – 371, 397 – 408. Grzeczność nie jest nauką łatwą ani małą. Nielatwą , bo nie na tym kończy się , jak nogą zręcznie wierzgnąć z uśmiechem witać lada kogo ; Bo taka grzeczność modna zda mi się kupiecka, Ale nie staropolska ani też szlachecka. Grzeczność wszystkim należy , lecz każdemu inna; Bo nie jest bez grzeczności i miłość dziecinną I względ męża dla żony przy ludziach , i pana Dla sług swoich , a w każdej jest pewna odmiana Trzeba się długo uczyć , ażeby nie zbłądzić I każdemu powinna uczciwość wyrządzić.</p>	

<p>[...] I dalej mówił : Grzeczność nie jest rzeczą małą: Kiedy się człowiek uczy ważyć , jak przystało, Drugich wiek , urodzenie , cnoty , obyczaje Wtenczas i swoją ważność zarazem poznaje</p>	
<p>Woźny pas mu odwiązał, pas słucki, pas lity, (...) Z jednej strony złotogłów w purpurowe kwiaty, Na wywrót jedwab czarny, posrebrzany w kraty; Pas taki można równie kłaść na strony obie, Złotą na dzień galowy, a czarną w żałobie.</p> <p>Strój – księga IX wers 621</p>	
<p>Śniadanie, potrawy – Księga II wers 490 Bigos – księga IV wers 826 Wstawianie od stołu – Księga I 820 Rytuał picia kawy - Księga II, w. 491</p>	
<p>Połowanie – księga I wers 800 Połowanie – księga IV wers 558 Grzybobranie – Księga III wers 210</p>	
<p>Czarna polewka - Zaręczyny- Księga XII wers 621</p>	